

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

ВСТУП

То що ж таке «обдарованість»?

(Калейдоскоп тлумачень)

Обдарований — який має великі природні здібності; здібний, талановитий. **Здібність** — природний нахил до чого-небудь; обдарування; талант.

(Великий тлумачний словник сучасної української мови, 2002 р.)

Обдарованість — комплекс задатків і здібностей, які за сприятливих умов дозволяють потенційно досягти значних успіхів у певному виді діяльності (чи діяльностей) порівняно з іншими людьми.

(Л. Липова)

Обдарованість — якісно своєрідне сполучення здібностей, від якого залежить імовірність більшого чи меншого успіху під час виконання тієї чи іншої діяльності.

(Б. Теплов)

Обдарованість — специфічне поєднання здібностей високого рівня, а також інтересів, потреб, що дозволяє виконувати певну діяльність на якісно високому рівні, відмінному від умовного «середнього рівня».

(Б. Чижевський)

Обдарованість — поєднання трьох компонентів: мотивації, орієнтованої на виконання завдання; видатних розумових здібностей і креативності.

(Дж. Рензулі)

Обдарованість — це не лише своєрідне поєднання здібностей людини, а ще й сукупність її особистісних характеристик.

(Л. Слободянюк)

Обдарованість — високий рівень розвитку загальних і спеціальних здібностей.

(В. Чудновський, В. Юркевич)

Обдарованими ми вважаємо наших дітей і підлітків, рівень інтелекту яких і мотивація, що склалася, дозволяє їм досягти в майбутньому високих професійних і творчих досягнень.

(Т. Хромова)

Обдарованими називають тих, хто показує гарні результати або високий рівень здібностей в одній чи декількох галузях діяльності: загальні інтелектуальні здібності, академічні здібності, продуктивне мислення, здібності до лідерства, художні й артистичні здібності, психомоторні здібності.

(Мануела Да Сільва)

Обдарованість — це працелюбство.

(Н. Лейтес)

Обдарованість — це набір здібностей, здатність до видатних досягнень у будь-якій соціально значущій сфері людської діяльності.

(Н. Лейтес)

Обдарованість — системно-особистісне утворення, зумовлене природними особливостями організму людини (сенсорні, моторні, інтелектуальні компоненти високої енергетичності). Обдарованість складається з високого рівня інтелекту, творчих здібностей і мотиваційного компонента.

(О. Кульчицька)

Обдарованими є ті учні, які, за оцінкою професіоналів, унаслідок значних здібностей володіють потенціалом до високих досягнень.

(Держвідділ освіти США)

Обдарованість — підвищений рівень розвитку однієї чи декількох здібностей людини, на основі яких виникає можливість досягти високих результатів у соціально значимих видах діяльності.

(В. Панов, А. Матюшкін)

Обдарованість — це системна, така, що розвивається протягом життя якість психіки, яка визначає можливість досягнення людиною більш високих (незвичайних) результатів у одному чи декількох видах діяльності порівняно з іншими людьми.

(Д. Богоявленська, В. Шадриков)

Тест на визначення ступеня сформованості творчих здібностей

Для визначення рівня сформованості творчих здібностей потрібно уважно прочитати наведені нижче пункти і проти кожного з них поставити слово «так», якщо твердження збігається з думкою про себе, або «ні», якщо не збігається.

Твердження	Так	Ні
1. Як правило, я легко пристосовуюсь до людей, ідей і умов		
2. Мені подобається розв'язувати типові, стандартні задачі		
3. Мені здається, що я з більшим бажанням створював би чи конструював нове, ніж поліпшував чи удосконалював старе		
4. У більшості випадків я дію самостійно, без допомоги та підказок друзів чи старших		
5. Звичайно я обачний, коли маю справу з колективом		
6. Ніколи не намагаюся змінити взаєностосунки з товаришами		
7. Нерідко я стримувався від висування ідей, пропозицій, хоча мав їх		
8. Мені часто вдається знайти нестандартні, оригінальні розв'язки задач		
9. Мені подобається, коли відбувається швидка зміна різних видів діяльності		
10. Для мене характерне прагнення реалізувати одночасно кілька ідей, вирішувати разом кілька проблем		
11. Нерідко я вступаю в суперечку з ровесниками або старшими		
12. Як правило, я легко згоджуюсь і підкоряюсь колективній думці		
13. У мене часто виникають оригінальні ідеї		
14. Мені подобається виконувати роботу за розробленим планом, схемою, інструкцією		
15. Я завжди охоче поширюю, пропагую нові ідеї		

16. Я буду виконувати роботу по-новому, хоча знаю, що мене можуть не зрозуміти товариші, старші		
17. Зазвичай я працюю без суттєвих змін, відхилень від рекомендацій, що дають учителі, батьки		
18. Мені нерідко доводилось виправдовувати свої дії інструкціями, правилами, рекомендаціями, авторитетами		
19. Мені подобається виконувати завдання дослідницького характеру		
20. Я завжди відстоюю свою точку зору		

Інструкція з обробки даних анкетування: номери запитань анкети записуються у вигляді двох стовпчиків.

У першому стовпчику за кожну відповідь «так» ставиться два бали, у другому 2 бали ставляться за відповідь «ні». Результати додаються. Ступінь сформованості творчих здібностей визначається так:

3	1	11	12
5	2	13	14
8	4	15	17
9	6	16	18
10	7	19	20

Якщо набрано від
40 до 32 балів, то цей рівень дуже високий,
32–26 — високий,
26–12 — середній,
2–6 — низький,
6–0 — дуже низький.

Тест роботи колективу за методикою Лосєвої А.А.

Інструкція

Нижче зазначено 10 сфер, у яких учень може виявити свої таланти. До кожної сфери наведені характеристики. Вам необхідно за нижче запропонованою шкалою оцінити кожну із цих характеристик:

5 балів — характеристика властива учневі найбільшою мірою;

4 бали — характеристика властива учневі в вищому за середній ступінь;

187. Шумакова Н.Б. Возрастные особенности развития одаренных школьников / Н.Б. Шумакова // Шумакова Н.Б. Обучение и развитие одаренных детей. — М., 2004. — С. 231–250.

188. Шумакова Н.Б. Кто такие одаренные дети? Нужно ли их учить? / Н.Б. Шумакова // Шумакова Н.Б. Обучение и развитие одаренных детей. — М., 2004. — С. 26–30.

189. Шумакова Н.Б. Междисциплинарная программа обучения «Одаренный ребенок» и модель обогащения Д. Рензулли / Н.Б. Шумакова // Шумакова Н.Б. Обучение и развитие одаренных детей. — М., 2004. — С. 115–120.

190. Шумакова Н.Б. Обучение и развитие одаренных детей / Н.Б. Шумакова. — М.: МПСИ; Воронеж: НПО «МОДЭК», 2004. — 336 с.

191. Шумакова Н.Б. Развитие «исследовательской позиции» у одаренных школьников / Н.Б. Шумакова // Шумакова Н.Б. Обучение и развитие одаренных детей. — М., 2004. — С. 279–295.

192. Шумакова Н.Б. Составляем программу обучения одаренных детей / Н.Б. Шумакова // Обдарована дитина. — 2005. — № 10. — С. 14–19.

193. Щебланова Е.И. Трудности в учении одаренных школьников / Е.И. Щебланова // Вопр. психологии. — 2003. — № 3. — С. 132–146.

194. Щорс Вадим. Робота з обдарованими дітьми в загальноосвітній школі // Школа. — 2008. — № 10. — С. 12–15.

195. Якимова Т.В. Особенности детско-родительского взаимодействия и структуры семьи интеллектуально одаренных детей / Т.В. Якимова // Психолог, наука и образование. — 2007. — № 3. — С. 87–96.

196. Яковина А.В. Комп'ютерна діагностика інтелектуальної обдарованості / А.В. Яковина // Обдарована дитина. — 2009. — № 1. — С. 32–34.

197. Янковчук М.М. Психологічна організація індивідуальної освіти та виховання обдарованих дітей / М.М. Янковчук // Практ. психологія та соц. робота. — 2008. — № 3. — С. 63–66; 2009. — № 4. — С. 68–71.

198. Янковчук М.М. Розвиток обдарованості: практичний досвід / М.М. Янковчук // Обдарована дитина. — 2007. — № 9. — С. 48–54; 2007. — № 10. — С. 30–36; 2008. — № 2. — С. 47–53;

2008. — № 4. — С. 59–67; 2008. — № 6. — С. 43–48; 2008. — № 8. — С. 55–62; 2008. — № 10. — С. 43–50; 2009. — № 1. — С. 47–53; 2009. — № 2. — С. 35–46; 2009. — № 4. — С. 49–55; 2009. — № 5. — С. 59–65.

199. Янковчук М. Розвиток обдарованості: практичний досвід: Біографічний метод як засіб дослідження обдарованості / М. Янковчук // Обдарована дитина. — 2007. — № 10. — С. 30–36; 2008. — № 4. — С. 59–67, 2009. — № 1.— С. 47–53; 2009. — № 2. — С. 35–41; 2009. — № 4. — С. 49–55.

Зміст

Вступ	3
Ознаки обдарованості дітей:	6
Концепція Державної програми роботи з обдарованою молоддю	7
Розділ I. Організація роботи за Програмою	
«Обдарована дитина»	12
Заходи Програми роботи з обдарованою молоддю	14
План роботи з обдарованими дітьми	18
Про організацію методичної роботи вчителів з обдарованими дітьми	19
Розділ II. Особливості роботи з обдарованими дітьми (поради психолога)	22
Особливості вікової обдарованості дітей	23
Риси творчої особистості	25
Умови, що заважають виявленню творчості	25
Професійні риси, необхідні вчителю для роботи з обдарованими дітьми	26
Показники творчої обдарованості дитини (дитина як особистість)	26
Показники творчої обдарованості дитини (дитина як учень)	27
Характерні ознаки відмінників та обдарованих учнів	28
«Шкільні» типи обдарованих дітей	29
Проблеми обдарованих дітей	29
Принципи виховання обдарованих дітей	30
Розділ III. Особиста картка обдарованого учня	31
Анкетні дані про учня	31
Особливості творчої сторони особистості та її діяльності	34
Пізнавальна сфера учня	36
Емоційно-вольова сфера учня	37
Темперамент. Характер.	39
Інтереси, схильності, здібності	40
Мова учня	41
Спрямованість, ідеали, цінності	41

Тест-анкета на виявлення творчих, спеціальних здібностей у дітей.	43
Тест на визначення ступеня сформованості творчих здібностей.	46
Тест роботи колективу за методикою Лосевої А.А.	47
Коефіцієнт обдарованості.	52
Пам'ятка вчителю для роботи з обдарованими дітьми.	53
Тест «Не прогав вундеркінда».	53
Пам'ятка батькам обдарованих дітей	55
Поради батькам, які виховують обдаровану дитину.	55
Самостійність (Учіться вчитися).	57
Термінологічний словник.	58
Бібліографія для роботи з обдарованими дітьми	59